

АНДРІЙ МИХАЙЛОВИЧ ШУЛЯР
(15.12.1918 – 20.07.2010)

КОРОТКИЙ БІОГРАФІЧНИЙ НАРИС

Андрій Шуляр, випускник Львівської політехніки 1947 р. за спеціальністю інженер-архітектор, головний архітектор Львівської обл. у 1953-1980 роках, зробив визначний внесок у розвиток містобудування та архітектури, збереження історико-архітектурної спадщини Львівщини. Його довголітня професійна діяльність стала зразком вдалого поєднання високого творчого потенціалу з визначними організаційними здібностями.

Андрій Шуляр народився 15 грудня 1918 р. в селі Майдан Івано-Франківської області (колишнє Станіславське воеводство). Андрій був 21 дитиною в родині Михайла Шуляра, керівника залізничної будівельно-експлуатаційної бригади, від його другої дружини Катерини. До початкової школи вступив 1924 році в Майдані. З 1930 року навчався в школі Станіслава (Івано-Франківська).

У 1936 р. переїхав на подальше навчання до м. Кракова і вступив на загальний відділ (ліцей) Державного інституту прикладного і декоративного мистецтва (Państwowy Instytut Sztuk Plastycznych).

Після закінчення загального відділу у 1938 р. вступив на факультет архітектури інтер'єрів (Architektura wnętrz).

Брав активну участь у житті української студентської громади Кракова, був учасником струнного оркестру та хору. Також був учасником мистецького гуртка «Зарево», створеного під патронатом Богдана Лепкого, професора Ягеллонського університету, відомого українського письменника.

У 1939 р., у зв'язку з закриттям вузів Кракова після окупації Німеччиною Польщі, вимушено припинив навчання та у складі групи українських студентів був скерований на українські етнічні землі Підляшшя для організації українського шкільництва. Працював вчителем, директором шкіл у селах Полоски, Малашевичі, Стиринець, Заболоття.

З 1942 відновив навчання у Львівському політехнічному інституті, який закінчив у 1947 р. за спеціальністю інженер-архітектор.

У 1949 р. одружився з Галиною Демешко. У їх родині двоє синів: Віталій 1952 р.н. та Ростислав 1955 р.н.

У 1947-1953 рр. працював у Державному проектному інституті цивільного і промислового будівництва у Львові та Львівському облпроекті. Основні творчі роботи цього періоду:

- проекти відбудови зруйнованих житлових і громадських будинків у Львові, Бориславі, Бродах, Хмельницькому та в селах Львівської області;
- гуртожитки на вул. Мечнікова (нині – пологовий будинок) та вул. Тарнавського;
- адміністративний корпус Львівського електролампового заводу на вул. Тургенева (нині – Героїв УПА);
- адміністративний корпус вагоноремонтного заводу в м. Стрий;
- планувальні схеми розвитку сіл та господарсько-виробничих центрів у Сарненському районі Рівненської області;
- конкурсні проекти житлових будинків для малоповерхової забудови міст Львівської області, які отримали призові місця.

У 1953-1980 рр. працював на посаді начальника відділу у справах архітектури (пізніше – управління в справах будівництва та архітектури) Львівського облвиконкому – головного архітектора області.

Завдяки його безпосередній участі та особистому творчому внеску розроблені генеральні плани Львова та ряду міст області, проекти деталь-

ного планування окремих ділянок м. Львова. Він організував проведення відбудови та реставрації Домініканського собору, костелу Єзуїтів, Бернардинського монастиря, частково зруйнованих в часі другої світової війни, у Львові, замків у Олеську та Свіржі, інших пам'яток архітектури. Особливу роль відіграв А.Шуляр у збереженні історичної забудови центру Львова та недопущенні сюди масового індустріального будівництва на початку 60-х рр. (такі плани розроблялись партійним та радянським керівництвом Української РСР). Завдяки його наполегливості, дипломатичному хисту, згуртуванню архітектурної громадськості вдалося зберегти унікальний історичний містобудівний ансамбль центру Львова, яким нині пишаються львів'яни і який включений до Списку Світової Культурної Спащини ЮНЕСКО.

Основні творчі роботи цього періоду:

- учасник розробки генеральних планів міст Львова, Сокаля, Трускавця, Дрогобича, Борислава, Новояворівська, Червонограда 1955-1970 рр.
- керівник авторської групи проектування експериментальної забудови громадського центру с. Вузлового Львівської обл., 1970-1980 рр.
- співавтор проєктів детального планування районів Рясне-2, Привокзального у Львові 1977-1979 рр.
- автор архітектурної композиції пам'ятника І. Франку у Львові 1964 р.
- організатор і учасник реставрації пам'яток архітектури: Порохової башти і Домініканського костелу у Львові, Олеського і Свірзького замків (співавтор проєктів реставрації цих замків), інших пам'яток архітектури та території Львівської обл. 1955-2002 р.

У 1970-х роках був головою Державної екзаменаційної комісії архітектурного факультету Львівської політехніки.

З 1980 до 2002 р. працював уповноваженим Національної спілки архітекторів України (НСАУ) з реставрації та пристосування замку у с.Свірж під Будинком творчості архітекторів – в.о. директора Будинку творчості „Свірж”.

Автор книги «Львів. Історико-архітектурний нарис» (у співавторстві з Ю.Нельговським) та більш як 30 аналітичних статей в наукових, науково-по-

пулярних та періодичних виданнях на тему проектування і забудови міст, сіл, курортів та охорони історичного середовища у Львівській обл. 1953-2008 рр.

У 1953 році був прийнятий у члени Спілки архітекторів України (САУ). Членський квиток № 1213. З того часу до 1996 року був незмінним членом правління Львівської організації САУ. Крім того на з'їздах Спілки архітекторів України і Союзу архітекторів СРСР обирався членом правління з 1961 по 1980 роки. У 1958, 1967 і 1972 роках був учасником конгресів Міжнародної Спілки Архітекторів у Москві, Празі і Варні.

Похований на Личаківському цвинтарі у Львові, поле № 42.

ОСНОВНІ РЕАЛІЗОВАНІ ПРОЕКТИ

1. Відбудова і реконструкція житлового будинку на вул. Дорошенка, 54 у м. Львові. Львівський філіал «Діпроцивільбуд», 1948 р.
2. Відбудова і реконструкція житлового будинку на вул. Космонавтів, 11 у м. Львові. Львівський філіал «Діпроцивільбуд», 1948 р.
3. Будинок заводууправління вагоноремонтного заводу на вул. Зубенка, 2 у м. Стрий Львівської обл. Львівський філіал «Діпроцивільбуд», 1949 р.
4. Початкова школа у с. Лавриків Жовківського р-ну Львівської обл. «Облсільпроект», 1949 р.
5. Гуртожиток на 50 місць у м. Броди Львівської обл. «Облсільпроект», 1949 р.
6. Реконструкція і добудова початкової школи у с. Кожичі Яворівського р-ну Львівської обл. «Облсільпроект», 1950 р.
7. Реконструкція і добудова початкової школи у с. Лісок Буського р-ну Львівської обл. «Облсільпроект», 1950 р.
8. Реконструкція з надбудовою житлового будинку на 49 квартир з їдальнею на 110 посад. місць у м. Броди Львівської обл. «Облсільпроект», 1950 р.
9. Реконструкція з добудовою бібліотеки Львівського лісотехнічного інституту на вул. Ген. Чупринки, 103 у м. Львові. «Облпроект», 1950 р.
10. Реконструкція лабораторного корпусу Харківського інституту механізації і електрифікації сільського господарства. «Облпроект», 1950 р.
11. Гуртожиток на 350 осіб Львівського гірничого технікуму на вул. Гарнавського у м. Львові. Проектне бюро тресту «Львіввугілля», 1951 р.
12. Гуртожиток на 300 осіб обласної партійної школи на вул. Мечнікова у м. Львові (нині пологова лікарня). «Облпроект», 1953 р.

13. Реконструкція житлових і громадських будинків військового містечка для ПрикВО у м. Хмельницькому. «Облпроект», 1952 р.
14. Будинок заводоуправління Львівського електролампового заводу на вул. Тургенева у м. Львові. «Облпроект», 1953 р. – у співавторстві.
15. Генеральний план м. Сокала Львівської обл., 1956 р. - у співавторстві.
16. Конкурсні проекти серії малоповерхових будинків для самодіяльного будівництва у Львові. 1957 р. Перше місце у товариському конкурсі львівського відділення Спілки архітекторів України.
17. Курортна їдальня на 400 місць в курортному селищі Моршин Львівської обл. Львівський проектний відділ «Союзкурортпроект», 1961 р. - у співавторстві.
18. Генеральний план м. Львова. «Діпромiсто» (Київ), 1966 – у складі авторської групи.
19. Генеральні плани Трускавця, Червонограда, Дрогобича, Борислава, Новояворівська. «Діпромiсто» (Київ), Львівська філія «Діпромiст», КиївНДПмістобудування, 1953-1980 рр. – у складі авторських груп.
20. Мікрорайон № 1 у м. Червонограді Львівської обл. АПМ «УкрНДПроект», 1969 р. – у співавторстві.
21. Проект детального планування району між вулицями Шевченка та Городоцькою у м. Львові. Львівська філія «Діпромiст», 1976 р., II-а премія Держбуду УРСР і Спілки архітекторів України – у складі авторської групи.
22. ПДП району «Рясне» у м. Львові. 1977 р. I-ша премія Держбуду УРСР і Спілки архітекторів України – у складі авторської групи.
23. Готель на 420 місць у м. Трускавці Львівської обл. Львівська філія «Укрдіпрокомунпроект», 1978 р. III-я премія Держбуду УРСР і Спілки архітекторів України – у складі авторської групи.
24. Ресторан на 130 місць у м. Трускавці Львівської обл. Львівська філія «Укооппроект», 1980 р. II-а премія Держбуду УРСР і Спілки архітекторів України – у складі авторської групи.
25. Проект реставрації замку в селищі Олесько Львівської обл. Проектний відділ «Укрреставрація», м. Київ. 1960-1970 рр. – у складі авторської групи.
26. Проект реставрації замку у с. Свірж Львівської обл. під Будинком творчості архітекторів (організатор реставрації). Проектний відділ «Укрреставрація», м. Київ. 1978-1985 рр. – у складі авторської групи.

27. Комплексна забудова села Вузлове Радехівського р-ну Львівської обл. Державна премія Української РСР імені Тараса Шевченка у галузі архітектури 1986 р. – у складі авторської групи.
28. Пам'ятник Івану Франку у м. Львові, 1964 р. – у складі авторської групи.
29. Пам'ятники, монументи, пам'ятні знаки, обеліски визначним діячам науки, культури, історичним датам і подіям – всього понад 50 робіт. Художній фонд Спілки художників України. 1955-1993 рр.

НЕРЕАЛІЗОВАНІ ПРОЕКТИ

1. Житловий квартал на вул. Першотравневій і Міуській у Львові для ЛПВРЗ з проектом 5-типоверхового житлового будинку. «Облпроект». 1952 р.
2. Конкурсний проект театру російської драми на 1000 місць у Львові (нагороджений почесною грамотою ПриКВУ). 1954 р.
3. Конкурсні проекти 8-квартирного житлового будинку для самодіяльного будівництва у Львові (друга і третя премії львівського міськвиконкому). 1958 р.
4. Проект оформлення військового цвинтаря на вул. Мечнікова у Львові. 1960 р. – автор архітектурної частини.
5. Проект учбового корпусу Львівського торгово-економічного інституту на вул. Марченка у Львові. 1955 р.
6. Учбовий корпус технікуму зв'язку з використанням типового проекту на вул. Суворова у Львові. 1953 р.
7. Проект оформлення військового цвинтаря у м. Барі Вінницької обл. 1970 р.

УЧАСТЬ У РЕСТАВРАЦІЇ ВИЗНАЧНИХ ПАМ'ЯТОК АРХІТЕКТУРИ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛ. (1953-1980 рр.)

1. Костел і монастир Бернардинів у Львові.
2. Домініканський костел у Львові.
3. Порохова башта у Львові.
4. Костел Єзуїтів у Львові.
5. Фасади будинків на пл. Ринок у Львові.
6. Корчма у Новому Милятині.
7. Замок у Підгірцях.
8. Синагога у Бродах.

9. Синагога у Жовкві.
10. Монастир у Белзі.
11. Замок у Свіржі.
12. Замок в Олесько.
13. Костел і монастир в Олесько.
14. Монастир капуцинів в Олесько.

ОСНОВНІ ПУБЛІКАЦІЇ

1. Про планування і забудову міст західних областей України. – Журнал «Архітектура і будівництво», № 6, 1953, с. 1-3.
2. Социалистическая реконструкция и застройка городов западных областей Украины за годы советской власти. – Журнал «Строительство и архитектура», № 9 (57), 1959 (у співавторстві).
3. Застройка городов и поселков Львовщины. – Журнал «Строительство и архитектура», № 12, 1962.
4. Проект, планування і якість. – Газета «Львівська правда», № 205, 25 вересня 1963 р.
5. Организация микрорайонов в зависимости от величины города. – Журнал «Строительство и архитектура», № 4, 1963 (у співавторстві).
6. Лицо твоего города. – Газета «Львовская правда», № 58, 1964.
7. Неотложные задачи реконструкции улично-транспортной системы в сложившихся городах западных областей Украинской ССР. «Известия высших учебных заведений министерства высшего и среднего специального образования СССР», Новосибирск, №4, 1964, с. 116-124 (у співавторстві).
8. 8 План і естетика. – Газета «Вільна Україна», № 5, 1966.
9. Двадцать пять лет по пути социалистического строительства. – Журнал «Строительство и архитектура», № 11, 1964.
10. Завтра наших городов. – Газета «Львовская правда», 8 апр. 1967 р.
11. Архитектура и градостроительство Львовской области за 30 лет советской власти. – Журнал «Строительство и архитектура», № 11, 1969.
12. Ю.П.Нельговський, А.М.Шуляр. Львів. Історико-архітектурний нарис. – Київ, «Будівельник», 1969 р., – 8 друк. арк.
13. На карті області. – Газета «Вільна Україна», 13 жовтня 1970 р.
14. Пам'ятки архітектури і сучасність. – Газета «Вільна Україна», 6 жовтня 1972 р.

15. Пути улучшения качества строительства. – Журнал «Строительство и архитектура», № 2, 1976.
16. Практика реализации генпланов городов Львовщины. – Журнал «Строительство и архитектура», № 9, 1979, с. 7-11.
17. Свірзький замок (історична довідка). – Журнал «Архітектурний вісник», № 1, 1996, с. 9-10.
18. Свірзький замок. Хронологія реставраційних робіт. – Журнал «Архітектурний вісник», № 1 (2), 1997.
19. 45 років Львівському Будинку архітектора. – Журнал «Архітектурний вісник», № 1-2 (21), 2004, с. 46-47.
20. А.Шуляр. Спогади про зустрічі з Володимиром Кашицьким. – «Галицький лицар», збірник, упорядник М.Слабошпицький, К., «Ярославів вал», 2003, с. 92-94.
21. До 30-річчя створення Державного історико-архітектурного заповідника у Львові. – Журнал «Архітектурний вісник», № 1, (23), 2005, с. 37.
22. Андрій Шуляр. Спогади про Володимира Кубійовича.- у книзі «Професор Володимир Кубійович». За редакцією професора Олега Шаблія. Львів. Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006, с. 365-366.
23. Андрій Шуляр. Пам'ятник Іванові Франку у Львові. – Науковий вісник Музею Івана Франка у Львові: Випуск 6. – Львів, «Каменяр», 2006, с. 306-311.
24. Про проектування і спорудження пам'ятника Іванові Франку у Львові. – Газета «Літературний Львів», 2007, № 6, с.10-13.
25. Автобіографічний нарис. – Журнал «Архітектурний вісник», № 30, 2008, с. 3-20.
26. Спогади про Богдана Лепкого. – Журнал «Архітектурний вісник», № 30, 2008, с. 21-22.
27. Спогади про Володимира Кубійовича. – Журнал «Архітектурний вісник», № 30, 2008, с. 26.
28. У пошуках кращих форм управління. – Журнал «Архітектурний вісник», № 30, 2008, с. 40-43.
29. 45 років Львівському Будинку архітектора. – Журнал «Архітектурний вісник», № 30, 2008, с. 44-45.
30. Про проектування і спорудження пам'ятника Іванові Франку у Львові. Журнал «Архітектурний вісник», № 30, 2008, с. 46-49.

31. До 30-річчя створення Державного історико-архітектурного заповідника у Львові. – Журнал «Архітектурний вісник», № 30, 2008, с. 50.
32. Свірзький замок (історична довідка). – Журнал «Архітектурний вісник», № 30, 2008, с. 56.
33. Свірзький замок. Хронологія реставраційних робіт. – Журнал «Архітектурний вісник», № 30, 2008, с. 57-59.

ПУБЛІКАЦІ ПРО АНДРІЯ ШУЛЯРА В ЕНЦИКЛОПЕДИЧНИХ, НАУКОВИХ, ДОВІДКОВИХ ВИДАННЯХ

1. Українська радянська енциклопедія: [в 12-ти т.] / гол. ред. М.П.Бажан; редкол.: О.К.Антонов та ін. – 2-ге вид. – Т. 12: Фітогормони – Б. – К. : Голов. ред. УРЕ, 1985. – С. 451.
2. Мистецтво України: Біографічний довідник / упоряд.: А.В. Кудрицький, М.Г. Лабінський ; за ред. А.В. Кудрицького – К.: «Українська енциклопедія» ім. М.П.Бажана, 1997. – 700 с. – ISBN 5-88500-071-9. – С. 662.
3. Шевченківські лауреати. 1962–2007: Енциклопедичний довідник / Автор-упор. М.Г. Лабінський; вступ. Слова І.М. Дзюба, Р.М. Лубківський. – 2-ге вид., змін. і доп. – К.: Криниця, 2007. – 768 с. – ISBN 978-966-7575-81-6. – С. 682.

ПУБЛІКАЦІ ПРО АНДРІЯ ШУЛЯРА У ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАННЯХ

1. Андрію Шуляру – 85. – Журнал «Архітектурний вісник». № 3 (19), 2003 – с. 20-21.
2. Андрій Починайло. Вчитель та архітектор.- «Український альманах». Szczecin, 2005, с. 300-304.
3. Тетяна Костенко. Життя, поєднане зі Львовом. Інтерв'ю з А.Шуляром. – Газета «Ратуша», № 20, 2005 р.
4. Андрій Починайло. Вчитель та архітектор.- Журнал «Архітектурний вісник», № 30, 2008, с. 29-31.
5. Тетяна Костенко. У рятівника Порохової вежі є ще порох у порохівниці... – Газета «Леополіс», 18 грудня 2008 р.
6. Андрій Починайло. Для добра своєї Вітчизни... Андрій Шуляр (15.12.1918 – 20.07.2010) – людина великого формату, гордість української архітектури. – «Наше слово». Український тижневик. Варшава. № 37, 12 вересня 2010 р.

**ПУБЛІКАЦІЇ У ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАННЯХ ЗІ ЗГАДКАМИ
ПРО АНДРІЯ ШУЛЯРА**

1. Андрій Починайло. Українська школа на Підляшші. – «Український альманах». Szczecin, 1997 р., с. 226-232.
2. Андрій Починайло. Маруся. – «Український альманах». Szczecin, 1998 р.
3. Борис Возницький. Не цілком таємно. Про відкриття Олеського замку. – «Галицька брама», № 12, 2000, с.2-4.
4. Наталя Дзядик, Роман Липка. Перші випуски архітектурної спеціальності Львівської політехніки післявоєнного періоду (1946-1951). – Журнал «Архітектурний вісник», № 2, 2002, с. 14-27.
5. Василь Пліхівський. Як створювався Державний історико-архітектурний заповідник у Львові. Про серйозні речі з гумором. – Журнал «Архітектурний вісник», № 1, (23), 2005, с. 37.
6. Ольга Денисюк. Молоде українське мистецьке середовище Кракова 1930-х років: гурток “Зарево”. – Журнал «Архітектурний вісник», № 30, 2008, с. 22-25.
7. Андрій Починайло. Українська школа на Підляшші. Журнал «Архітектурний вісник», № 30, 2008, с. 27-28.
8. Борис Возницький. Про створення музею в Олеському замку. Журнал «Архітектурний вісник», № 30, 2008, с. 52-55.
9. Наталя Дзядик, Роман Липка. Перші випуски архітектурної спеціальності Львівської політехніки післявоєнного періоду (1946-1951). – Журнал «Архітектурний вісник», № 30, 2008, с. 32-39.
10. Василь Пліхівський. Як створювався Державний історико-архітектурний заповідник у Львові. Про серйозні речі з гумором. – Журнал «Архітектурний вісник», № 30, 2008, с. 51.
11. Катерина Гретин. Випускники різних поколінь, єднайтеся. – Освітній студентський тижневик «Аудиторія», № 31 (2631), 30 жовтня – 5 листопада 2008 р.
12. Тетяна Костенко. Порохову вежу охороняють австрійські леви. – Газета «Високий замок».
13. Ганна Кос, Галина Яремич. Забутий ювілей. – Газета «Ратуша», 13 серпня 2015 р.

14. Возницький Б. Боротьба за замки (зі спогадів) / Борис Возницький // Львівська національна галерея мистецтв ім. Б. Г. Возницького. Дослідження і матеріали: науковий збірник. – Львів: Центр Європи, 2015. – Вип. IV: 2012-2015. – С. 5-9.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АНДРІЯ ШУЛЯРА В ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСАХ

<http://knpu.gov.ua/content/шуляр-андрій-михайлович> (Офіційний веб-сайт Комітету з національної премії України імені Тараса Шевченка)

https://uk.wikipedia.org/wiki/Шуляр_Андрій_Михайлович (Вікіпедія. Вільна енциклопедія)

http://www.wikiwand.com/uk/Шуляр_Андрій_Михайлович

<http://kastarchitecture.blogspot.com/2009/12/91.html>

Тетяна Костенко. Замки Львівщини: забуті свідки історії. – Інтернет-ресурс: <http://incognita.day.kiev.ua/zamki-lvivshhini-zabuti-svidki-istoriyi-2.html>

Борис Возницький та Андрій Шуляр проти намірів влади передати Свірзький замок у концесію. – Інтернет-ресурс: https://zik.ua/news/2007/03/14/borys_voznytskyu_ta_andriy_shulyar_protu_namiriv_vlady_peredaty_svirzkyu_67495

Ігор ЛАЗОРИШИН. Місце народження – Майдан. Тисменицьке село понад 300 літ живе «під знаком волі». – Інтернет-ресурс: <http://www.galychyna.if.ua/publication/society/miscenarodzhenija-maidan/print.html>

ПРЕМІЇ, НАГОРОДИ, ПОЧЕСНІ ЗВАННЯ:

- лауреат премії Ради Міністрів СРСР, 1981 р.
- лауреат Державної премії Української РСР ім. Т. Шевченка, 1986 р.
- почесна грамота Президії Верховної Ради Української РСР, 1964 р.
- почесне звання Заслужений архітектор Української РСР, 1970 р.
- почесний член Української Академії архітектури, 1994 р.
- медаль "За трудовую доблесть", 1958 р.
- ювілейна медаль "За доблесний труд", 1970 р.
- медаль "30 років Української РСР", 1967 р.
- медаль "Ветеран труда", 1979 р.

